

ประเด็นถามตอบ

ผู้เข้าร่วมประชุม มาตรา 60 เป็นเรื่องทั่วไปที่อาจารย์บอกว่าทั้งแพ่งและอาญา เข้ามาตรา 60 หมด

ดร.วิชัย ไม่ใช่แพ่ง เรื่องละเมิดไม่ใช่เรื่องอาญาครับ เป็นเรื่องที่เกิดจากการทำหน้าที่ หรือไม่ทำหน้าที่ของเราโดยเฉพาะ เป็นความรับผิดชอบทางแพ่งรูปแบบใหม่ที่ไม่เกี่ยวกับ ละเมิด ไม่เกี่ยวกับอาญา แต่เป็นความรับผิดชอบเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเรา

ผู้เข้าร่วมประชุม กรณีที่หน่วยงานของรัฐถูกฟ้องโดยมาตรา 60 ในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น พอฟ้องไปแล้วหน่วยงานชดใช้ค่าเสียหายให้ผู้เสียหายไป เรียบร้อยแล้ว กรณีที่หน่วยงานจะเรียกค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่จะต้องใช้ พรบ. ความรับผิดชอบทางละเมิดด้วยหรือไม่ ผมว่าไม่น่าจะใช้ครับเพราะถ้าไม่ใช่ข้าราชการตาย อย่างเดียว

ดร.วิชัย ผมตีความได้ว่าเขาไม่ได้ฟ้องละเมิดนะครับ เขาไม่ได้ฟ้องเรื่องอาญา เมื่อไม่ใช่ละเมิดแล้ว ผมเข้าใจว่ากระทรวงการคลังท่านถ้าตีความผมไม่จ่ายอยู่แล้ว

ผู้เข้าร่วมประชุม ถ้ามาตรา 60 ฟ้องง่ายและเข้ากระบวนการศาลได้ง่าย ถามว่า กระบวนการตามวิแพ่งวิอาญาที่กำหนดว่าต้องมีกระบวนการก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาลจะทำ อย่างไร

ดร.วิชัย ท่านครับ ผมเชื่อว่าเราจะได้เปรียบครับ เพราะมาตรา 60 ไม่ได้บอกเรื่อง กติกา เรื่องเงินไว้ เพราะฉะนั้นใครขึ้นศาลต้องจ่ายค่าธรรมเนียมศาล

ผู้เข้าร่วมประชุม กระบวนการอย่างสมมติอย่างคดีอาญากระบวนการที่ต้องมีการ สอบสวน ผ่านพนักงานสอบสวน ผ่านพนักงานอัยการเข้าสู่กระบวนการของศาล ตรงนั้น ยังไม่มี ตรงนั้นจะทำอย่างไรครับอาจารย์ครับ

ดร.วิชัย ถ้าเป็นเรื่องทางอาญา ปกติจะมี 2 อย่างคือ ประชาชนฟ้องคดีเองกระบวนการ ผ่านตำรวจก็จะหายหมด จะไปสู่ศาลทันที ท่านนี้บอกหรือไม่ แต่ถ้าประชาชนใช้สิทธิ ทางตำรวจกล่าวโทษร้องทุกข์มาก็ต้องผ่านพวกผมครับ แต่เขาไม่ตัดสินใจที่จะฟ้องคดีเอง

นี่คือระบบกฎหมายไทย อาญาเขาก็ฟ้องเองได้ ถ้าประชาชนฟ้องคดีเอง มีมติกรม. ว่าอย่างไรทราบหรือไม่ครับท่าน ถ้าเอกชนฟ้องคดีเอง อัยการแก้ต่างให้ไม่ต้องสารอง ราชการ ถ้าอัยการไม่แก้ต่างให้สารองราชการทันทีเพราะการแก้ต่างอัยการต้องพิสูจน์ว่า การกระทำของท่านไม่เป็นความผิดทางอาญาถึงจะแก้ต่างให้ท่านต้องผ่านกระบวนการ นี้ครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม เมื่อเข้ากระบวนการตามมาตรา 60 ปัจจุบันแต่ละกระทรวง ทบวง กรม มีกฎหมายเฉพาะของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายป่าไม้หรือกฎหมายอะไรก็ตาม จะมี บทเฉพาะและภาคความผิดกำหนดไว้ พอฟ้องได้ตามมาตรา 60 ในกระบวนการพิสูจน์ ความผิดในชั้นศาล ศาลจะต้องหยิบกฎหมายเฉพาะพวกนั้น รวมทั้ง พรบ.ระเบียบ ข้าราชการพลเรือนที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของข้าราชการแต่ละหน่วยงานแต่ละกระทรวง มาดู เพื่อพิสูจน์ความผิดของข้าราชการที่ถูกฟ้องตามมาตรา 60 ใช่หรือไม่ครับ

ดร.วิชัย ถูกต้องครับ เขาจะพิสูจน์ว่า 1. มีหน้าที่ตามกฎหมายหรือไม่ คนที่ฟ้องต้อง พิสูจน์ก่อนว่าคุณมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือไม่ หน้าที่ตามกฎหมายดูจากกฎหมาย ฉบับนั้น ๆ เป็นหลัก อันที่สองดูที่กระทรวง ทบวง กรม ที่มีอำนาจหน้าที่ ถ้าสองอันบวกกัน ถึงจะฟ้อง ก่อนผมจะฟ้องก็ต้องบอกว่าท่านมีหน้าที่อย่างนี้แต่ท่านไม่ทำครับ หรือท่านทำ แต่ทำโดยไม่มีอำนาจหรือเกินอำนาจ ผมต้องพิสูจน์ครับ แค่นี้เอง จากนั้นเป็นข้อกฎหมาย เมื่อเป็นข้อกฎหมายศาลจะเป็นคนวินิจฉัย ผมจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าผมเสียหายอย่างไร อย่างท่านอดีตรัฐมนตรีฯ ฟ้อง 6 ล้าน ต้องบอกได้ว่าเสียหายอย่างไร ถ้าไม่ถึง 6 ล้าน เขาก็ไม่ให้ครับ

ประชาชนจะฟ้องราชการถ้าทางแพ่งต้องฟ้องละเมิด ถ้าฟ้องอาญาก็ต้อง ประมวลกฎหมายอาญา ถ้าเป็นรัฐวิสาหกิจก็ต้องฟ้องตาม พรบ. ความผิดรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2502 นี่คือหลักที่มีอยู่เดิม เมื่อกฎหมายบังคับให้ฟ้องละเมิดก็มี พรบ.ฉบับหนึ่งบอกว่า คุ่มครองพวกเราว่าเราจะรับผิดชอบเมื่อเราจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ ณ วันนี้ มีอีกช่องทางหนึ่ง มาตรา 60 ของรัฐธรรมนูญ ยิ่งกว่า พรบ.ทุกชนิด บอกว่าถ้าเขาได้รับความเสียหายตามมาตรา 60 แล้ว อันเนื่องจากการกระทำหรือไม่กระทำต้องรับผิดชอบ เป็นความผิดชนิดใหม่ซึ่งไม่ใช่ละเมิด ผมยืนยันว่าไม่ใช่ละเมิด เพราะละเมิดรัฐธรรมนูญ บอกว่าไม่มีทางที่ประชาชนจะมาฟ้องเรื่องมิชอบ เรื่องสุจริต ถูกไหมครับ สดง.ก็ปวดหัว แล้วครับ ทุจริต ดีที่สุดต้องเอาเงินเท่าไร ถ้าไม่มีเงินก็ต้องดูเอกสารอื่นประกอบกระทำ

โดยมิชอบ จะพิสูจน์ได้ว่าเขาจะรับเงินรับทองอย่างไรเป็นไปได้หรือไม่ ยากมากเลย สมัยก่อนยังไม่มียกกฎหมายฟอกเงิน เงินอยู่ที่ไหนครับ อยู่ที่ประเทศไทยครับโดยแบงก์ชาติ ยินยอมให้ใช้ชื่อปลอมได้ ผมถามว่าทำไมถึงต้องทำอย่างนั้น คำตอบก็คือว่า เงินทุจริต คอร์รัปชันเมื่อถึงประเทศไทยแล้วมันเอาไปหมุนได้ถึงหกกรอบ ท่านนึกภาพออกไหมครับ นี่ความคิดของนายแบงก์ สมมติโกงบา 3 แสนล้าน อย่างน้อย 6 แสนล้านก็จะหมุนเวียน อยู่ในประเทศไทยภายใต้ชื่อปลอมซึ่งถูกต้องตามกฎหมายเบิกได้นะครับ แล้วแบงก์ก็เอา 3 แสน มาหมุนได้อีก 6 รอบเป็น 1.8 ล้านๆ แต่ทันทีที่มีเรื่องฟอกเงินจึงทำไม่ได้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเงินคอร์รัปชันจึงออกไปนอกประเทศ เหลือแต่ที่ไม่ก็แสนกี่ล้านที่อยู่ในประเทศไทย ถ้ามก มาก ๆ ไปอยู่ต่างประเทศหมดครับ และขีดความสามารถในการฟอกยากเย็นแสนเข็ญ โดยเฉพาะในเรื่องการประมูลไม่ชอบในโปรเจคใหญ่ ๆ พิสูจน์ยากกว่าชอบหรือไม่ชอบ แต่ ถ้าฟ้องว่าคุณละเว้นในการตรวจสอบ คุณลืกลิสเปก ผมไม่ต้องพิสูจน์ว่าคุณคอร์รัปชัน ผมไม่ต้องพิสูจน์ว่าคุณลืกลิสเปกคุณทำให้ผมเสียหายแค่นั้นก็พอครับ ผมไม่ต้องพิสูจน์ถึง ทุจริตผมก็เรียกค่าเสียหายได้แล้ว ค่าเสียหายที่เรียกได้ เช่น 1. ผมต้องเตรียมความพร้อม ในการทำ TOR ถูกต้องไหมครับ มันมีค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งในการเรียกผู้เชี่ยวชาญมา สมมติ ว่าเป็นเงิน 10 ล้านบาท อันนี้ผมเรียกคุณได้อยู่แล้ว 2. ทำให้ผมเสียชื่อเสียงว่าบริษัทที่ ไม่มีชื่อเสียงชนะการประมูล ผมขอค่าเสียหายในศักดิ์ศรีของความเป็นมืออาชีพของผมอีกสัก 100 ล้าน พันล้านเป็นเรื่องแล้วครับท่าน แต่ผมเชื่อว่ามาตรา 60 นี้เอกชนยังไม่รู้เท่าไรนะ ครับ สิ่งที่ผมห่วงมากตัวอย่างนะครับ เช่น สุวรรณภูมิที่มีมติให้จ่ายแต่ไม่จ่ายผมว่าตรงนี้ อันตรายที่สุดเลยครับ เส้นเสียงผ่านบ้านทำให้คนอยู่อาศัยหูแทบแตก เพราะบ้านสร้าง ก่อนสนามบินไปที่หลังและมีเส้นเสียงและมีมด ิคม. ให้ชื่อแล้วก็ไม่ชื่อผมว่าอันตรายมาก แต่เขายังไม่รู้มาตรา 60 เพราะเรายังไม่ได้สอน

ผู้เข้าร่วมประชุม มาตรา 60 แห่งรัฐธรรมนูญปัจจุบัน เข้าใจว่าเป็นบทบัญญัติที่จะคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีและฟ้องให้หน่วยราชการเท่านั้นไม่ได้ฟ้องบุคคล หรือข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ฟ้องหน่วยงานเท่านั้นเอง ค่าฟ้องฟ้องให้รับผิดชอบ เนื่องจากการกระทำของหน่วยงานนั้น ๆ หรือละเว้นการกระทำ สิ่งที่ผมจะกราบเรียนถาม ก็คือว่า บุคคลที่จะฟ้องจะต้องเป็นผู้เสียหายหรือไม่ถ้าเป็นเรื่องของอาญา ถ้าเป็นเรื่องของ แพ่งจะต้องเป็นผู้ที่ถูกละเมิดหรือไม่ อันนี้คือสิ่งที่ผมยังสงสัยอยู่ หรือว่าจะเป็นการฟ้อง โดยบุคคลใดก็ได้ถ้าเห็นว่าไม่ชอบราชการทำงานแล้วฟ้องขึ้นมา ถ้าเป็นอย่างหลังก็จะ เป็นการเปลี่ยนหลักการฟ้องคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีอาญา เพราะว่าหลักของเราถ้าฟ้อง คดีอาญาต้องฟ้องโดยผู้เสียหาย คำถามข้อที่ 2 คือ ศาลที่รับฟ้องนั้นเมื่อสักครู่

ท่านวิทยากรได้พูดไปแล้วว่าอาจจะเป็นศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลปกครอง ตรงนี้อาจจะให้ท่านกรุณาขยายความสักนิดหนึ่งว่าเป็นศาลอะไรแน่ คำถามที่ 3 ให้รับผิดแสดงว่าต้องมีกฎหมายในส่วนของสารบัญญัติในส่วนที่ว่าด้วยความผิดต้องอ้างอิงไปด้วยหรือไม่ เช่น จะต้องอ้างอิงประมวลกฎหมายอาญาถ้าฟ้องอาญา ต้องอ้างอิงกฎหมายแพ่งมาตรา 120 121 ที่ท่านยกขึ้นมาในเรื่องละเมิดหรือในมาตราอื่นๆ เป็นต้น หรืออาจต้องอ้าง พรบ.ต่าง ๆ ว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานหรือบุคคลของรัฐใน พรบ .ปี 02 30 32 ที่เป็นตัวอย่างเมื่อสักครู่ สิ่งที่ผมกราบเรียนถามเป็นตามนี้ สุดท้ายถ้าเป็นการรับผิดทางอาญาและฟ้องหน่วยงานของรัฐโทษก็จะมีแต่โทษอย่างเดียว คือ โทษปรับตามกฎหมายอาญาเท่านั้น โทษจำคุกคงจะนำมาใช้ไม่ได้เพราะเป็นการฟ้องหน่วยงานของรัฐ

ดร.วิชัย 1. ต้องดีความอย่างแคบ ต้องเป็นผู้เสียหายจริงๆ เช่น เป็นบริษัทที่ประมูลไม่ได้

2. ต้องเป็นผู้ใช้สินค้าและมีการรับรองโดยไม่ชอบ เช่น ผมเลี้ยงปลาในกระชังแล้วอยู่ ๆ โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงมา อย่างนี้ผมต้องพิสูจน์ความเสียหาย และผมต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายของผมเป็นหน้าที่ของใคร ผมต้องพิสูจน์ข้อที่ 2 ว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นๆ ดูอย่างไรก็ดีที่ พรบ.จัดตั้งกฎหมายนั้น ๆ เช่น ถ้าเกี่ยวกับกรมมลพิษผมก็จะดู พรบ.สิ่งแวดล้อม และจะดู พรบ.แบ่งส่วนราชการของกระทรวง ทบวง กรม

3. เรื่องนี้ไม่ใช่คดีอาญา อันนี้ไม่เปิดโอกาสให้ฟ้องคดีอาญา ผมดีความอย่างนั้น เพราะในนี้บอกว่าการกระทำหรือละเว้นกระทำการ เพราะถ้าเป็นเรื่องอาญาต้องกระทำโดยชอบหรือไม่ชอบเป็นเรื่องกฎหมายอีกฉบับหนึ่งครับ การฟ้องมาตรา 60 ไม่ใช่เรื่องอาญา แต่เป็นทางแพ่งมาตราใหม่ที่ยกเว้น คล้ายๆ กับมาตรา 420/1 คล้าย ๆ อย่างนั้น แต่มันใหญ่กว่าเยอะเพราะมันเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นความผิดทางแพ่งแบบใหม่ที่กำหนดโดยรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องแพ่งไม่ใช่เรื่องอาญา และฟ้องใคร ถูกต้องฟ้องเฉพาะหน่วยงานเท่านั้นไม่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการ เพราะฟ้องหน่วยงานของรัฐแล้วมันได้เงินแน่ ๆ แต่ฟ้องเจ้าหน้าที่เป็นไงครับ บางคนถูกฟ้อง 200,000 ล้านอีกสิบชาติก็ไม่ได้ เพียงแต่เมื่อรับผิดชอบไปแล้ว สว.นราชกรเมื่อจ่ายเงินแล้วมีหน้าที่รับช่วงสิทธิ์ไปเรียกร้องต่อ ตรงนี้เป็นช่องโหว่ว่าแล้วอย่างนี้จะมีมาตรการใดที่ไปดูแลเขา ถ้าเขาทำอย่างนี้แล้วอย่าไปไล่เบียดเขาอะ ผมก็ตอบได้ว่าเอาเรื่องสุจริตเท่านั้นครับ ถ้าเขาทำโดยสุจริตเขาจะได้รับการคุ้มครองทันที สุจริตอย่างไรมาคุยกัน ผมว่าต้องเป็นวาระแห่งชาติแล้วมาคุยกันไม่อย่างนั้นข้าราชการดี ๆ หนีหมด ตำรวจเป็นสุดยอด คนที่เข้าตำรวจได้

ต้องเก่งมากนะครับท่าน ถ้าเขารู้อย่างนี้เขาคงจะไม่มาเป็น ไม่ทราบว่าเขาตอบคำถามท่าน หรือยังครับ ถือว่าเป็นความรับผิดชอบรูปแบบใหม่ที่ให้สิทธิแก่ประชาชนอย่างเหลือล้น เพราะว่าเรายังไม่พร้อมเพราะเดิมใช้ถ้อยคำว่า "ทั้งนี้ภายใต้กฎหมายบัญญัติ" นั้นหมายความว่าต้องมีกฎ กติกา มารยาทว่าฟ้องอย่างไร เสียหายอย่างไร ต้องออกกฎหมายลูกออกมาก่อนแต่ท่านใจร้อนมากๆ บอกวาร์อให้ 10 ปี ไม่เอาออกก็เลยเอาออกเสียเลย เมื่อเอาออกเลยก็กลายเป็นสิ่งที่รองรับสิทธิของประชาชนโดยรัฐธรรมนูญ จึงไม่ต้องมีกฎหมายลูกเหมือนมาตราที่เคยมีการประท้วงกันมากกว่าเขามีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ใครก็ทำอะไรไม่ได้ นี่เป็นการเถียงตามกฎหมายซึ่งเราไม่แตะ แต่เราแตะพวกเราเฉพาะมาตรา 60 ผมตอบคำถามท่านอาจารย์วันชัยหรือยังครับ เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องละเมิดเรื่องอาญาแต่เป็นความรับผิดชอบรูปแบบใหม่ที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ

ผู้เข้าร่วมประชุม ขอเรียนถามว่าบุคคลตามมาตรา 60 รวมถึงข้าราชการในหน่วยงานนั้นหรือไม่ ข้าราชการสามารถฟ้องหน่วยงานไหนได้ไหมครับ ว่าที่ไม่สามารถปกป้องข้าราชการได้

ดร.วิชัย ตัวอย่างท่านดีมาก เช่น ผมควรจะได้เป็นพลเรือเอกตั้งแต่ 2 ปีที่แล้ว แต่ผมไม่ได้เลื่อนผมคิดว่าผมจะฟ้องย้อนหลังดีไหม ใครว่าฟ้องได้ยกมือ ใครว่าไม่ได้ยกมือครับ ผมว่าได้นะครับ บุคคลมีสิทธิจะฟ้องนี่ก็ออกใหม่ครับ เมื่อก่อนผมควรจะได้ซี 9 ตั้งแต่ 2 ปีที่แล้ว แล้วผมไม่ได้ผมก็จะฟ้องกรม แต่ผมต้องพิสูจน์ได้ว่าเขาทำอย่างไร ละเว้นอย่างไร แต่ไม่ต้องพิสูจน์เรื่องทุจริต ไม่ต้องพิสูจน์เรื่องมิชอบ ผมเอาด้วยครับเพราะนี่คือวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญครับ หลายประเทศเขาไม่ก้าวไกลขนาดนี้ครับ ประเทศอื่นเขาก็มีเหมือนกัน แต่เขาจะมีกฎ กติกา มารยาทเยอะแยะมากมายครับท่าน ของเราใจร้อนไปนิดหนึ่งครับ ท่าน สสร.ชุดหลังบอกว่าผมให้คุณตั้ง 10 ปี แต่คุณไม่ยอมออกกฎหมายลูกจึงจำเป็นต้องออกแบบนี้ เพราะเขามองว่าถ้ารัฐบาลตั้งใจทำจริงๆ ทำไปไม่ออกกฎหมายลูกถ้า สดง.มาตรวจรูปแบบใหม่อย่างนี้ การทำงานของ สดง.ก็จะง่ายขึ้นเยอะมากเพราะไม่ได้ตำหนิเรื่องทุจริตแล้ว แต่เราจะดูว่าทำอย่างไรจะไม่ถูกฟ้องต้องทำแล้ว ไม่ทำไม่ได้ นี่คืออำนาจที่ทรงพลานุภาพที่รัฐธรรมนูญมอบให้ประชาชน และผมเชื่อว่าไม่มีใครกล้าตัดมาตรานี้ ออกนะครับ เพราะทุกรัฐบาลประกาศแล้วส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพเขาจะไม่แตะต้องเลยเขาจะไปแก้ในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง

ผู้เข้าร่วมประชุม ผมได้ฟังท่านวิทยากรบอกว่ามาตรา 60 เป็นเรื่องทางแพ่งและพยายามติดตาม ความผิดทางแพ่งมีลักษณะใดบ้างและท่านก็บอกว่าเป็นความผิดทางแพ่งรูปแบบใหม่ ผมก็พยายามติดตามว่าเมื่อหลายปีมาแล้วมีท่อนสำหรับเก็บโคบอล 60

และมีชาเล้งไปเก็บมาแล้วมาผ่าแล้วสารกัมมันตภาพรังสีรั่วไหลทำให้ชาเล้งคนนั้นตาย
ตรงนี้เข้าชายหรือไม่ อีกประเด็นหนึ่งเป็นกรณีที่ต่างประเทศมาตั้งกิจการภายในรัฐและ
ผลที่สุทธรัฐยึดกิจการนั้นเป็นของรัฐก็เกิดความเสียหายเกิดขึ้น ผมไม่แน่ใจว่าเป็นความผิด
ทางแพ่งแบบใหม่ที่ท่านว่าหรือไม่ อยากขอความชัดเจนว่าความชัดเจนว่าความรับผิดชอบ
ทางแพ่งแบบใหม่เป็นอย่างไรที่ผมเข้าใจหรือไม่

ดร.วิชัย จริงๆ มาตราที่เราคุยเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ตั้งแต่รัฐธรรมนูญปี 2535 มาตรา 157
ควรจะเปลี่ยนเป็นอย่างนี้ใหม่ ท่านเสนอเลย เพราะวิชาการอย่างพวกผมเอาแค่นี้ก็พอเป็น
ความผิดทางอาญาแล้ว เพราะพวกผมไม่สามารถจะพิสูจน์ทางทุจริตหรือไม่ชอบเพราะผม
ไม่มีทางเอาปัญญาไปสอบว่าเขารับเงินกันอย่างไร เราขอให้บัญญัติอย่างนี้อยู่ในมาตรา
157 เสนอโดยผมด้วยเข้าไปว่ามาตรา 157 ต้องเขียนแบบนี้และผมยอมแพ้อัยการท่านครับ
เพราะถ้าเขียนแบบนี้แล้วจะทำให้ข้าราชการทุกคนไม่กล้าทำงาน นี่คือเหตุที่ทำให้ผม
ต้องถอย ผมถอยทันทีครับ จึงไม่ใช่อาญา

ถ้าอยู่ ๆ ผมไปเจอโคบอลและรังสีมาแผ่ ผมไม่ได้พูดถึงคนขโมย ผมอยู่บ้าน
ใกล้เรือนเคียงกับชาเล้งที่แกะ เวลาผมจะฟ้องผมต้องพิสูจน์ว่าผมติดรังสีหรือไม่และ
ผมรักษาเป็นเงิน 5 ล้าน ผมต้องพิสูจน์ตรงนี้ให้ได้ก่อนว่าเสียหายอย่างไร ผมก็ต้องมาดูว่า
ผมจะฟ้องใคร เมื่อก่อนถ้าฟ้องละเมิดต้องเป็นเรื่องผิดกฎหมายหลาย ๆ อย่างผมก็ต้องมาดู
กรม ก ที่ดูแลเรื่องเก็บสารว่าระเบียบในการเก็บเป็นแบบนี้ หนึ่ง สอง สาม ต้องไปทำลาย
อย่างนี้ และผมก็บอกว่าท่านมีหน้าที่อย่างนี้แล้วท่านก็ไม่ได้ทำ ผมใช้แค่สองอย่างนี้ก็พอ
และผมจะฟ้อง 5 ล้านครับท่าน นี่ก็ออกใหม่ครับ ผมต้องดูว่ามีหน้าที่เก็บอย่างไร ผมก็จะ
มาดูกระทรวงท่าน ระเบียบท่านเท่านั้นเอง เพราะเป็นสิ่งที่เปิดเผยได้ และเป็นข้อกฎหมาย
เมื่อเป็นข้อกฎหมายไม่ต้องพิสูจน์ศาลจะวินิจฉัยได้เลย เผลอ ๆ ผมขอใช้มาตรา 27 วิแพ่ง
ให้ศาลชี้ขาดไปเลยครับท่าน เข้าใจใช่ไหมครับท่าน ถ้าเป็นข้อกฎหมายผมใช้วิแพ่ง
มาตรา 27 ใช้กับคดีอาญาได้ด้วย แต่ผมเอาแพ่งแล้วกัน ถ้าผมแน่ใจในข้อกฎหมายอย่างนี้
และผมมีใบเสร็จจากโรงพยาบาลว่า 5 ล้าน จากรังสีชัดเจนอย่างนี้ผมขอให้ศาลชี้ขาด
มาตรา 27 เลยครับ ข้อกฎหมายล้วนๆ โดยที่ผมไม่ต้องพิสูจน์เรื่องละเมิด เรื่องประมาท
เลินเล่อ การจงใจแต่ผมฟ้องรับผิดชอบทางแพ่งตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น เพราะฉะนั้นรัฐบาล
ต้องเตรียมเงินไว้จำนวนหนึ่งและต้องปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ ผมยืนยันถ้าหน้าที่เรา
ต้องเจออย่างนี้เราต้องได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมพอสมควร สิ่งที่รัฐบาลจะต้องทำ คือ
ออกกฎหมายมาคุ้มครองโดยด่วนที่สุด เมื่อรัฐบาลมีสิทธิอย่างนี้เราต้องออกกฎหมายของ
เราเอง ออกมาว่าถ้าข้าราชการโดนแบบนี้แล้วอย่ามาไล่เบี้ยผมนะ รับผิดชอบขึ้นมาครับ ๆ เลย
นะครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม หากพิจารณาจากมาตรา 60 เท่าที่พิจารณาไม่มีบทบัญญัติตรงไหนที่กำหนดเรื่องอายุความและระยะเวลาการฟ้องจะทำให้ผู้เสียหายสามารถฟ้องได้ไม่มีระยะเวลาสิ้นสุด ซึ่งมันจะเป็นผลร้ายกับข้าราชการหรือหน่วยงานนั้น ไม่ทราบว่าจะมีเหตุเรื่องของอายุความหรือระยะเวลาการฟ้องหรือไม่ครับ

ดร.วิชัย มาตรานี้ไม่ได้เขียนไว้ ถ้าตีความอย่างกว้างก็คือ กรณีที่กฎหมายพูดอายุความก็คือ 10 ปี เราต้องรีบออกกฎหมายลูก มากุยกั๊กเรื่องนี้หน่อย แต่อายุความของท่านจะต้องเจอกฎหมายรัฐธรรมนูญแน่นอน เช่น ท่านออกกฎหมายนี้ว่าฟ้องได้แต่ต้องฟ้องภายใน 6 เดือนไม่อย่างนั้นจะขาดอายุความ คิดว่าประชาชนจะยอมหรือไม่ครับ ยอมไหมครับ เพราะประชาชนจะใช้มาตรา 27 สิทธิยอมผูกพันทุกหน่วยงาน ต้องทำ ไม่อย่างนั้นพวกเราเราตายแน่นอน ถ้าระยะเวลานั้นเหมาะสมผมว่าศาลรัฐธรรมนูญคงไม่ใจร้ายกับพวกเราหรอกครับ เพราะไม่อย่างนั้นจะมีแต่คนแย้งไปเป็นศาลรัฐธรรมนูญหมด โทษครับ ศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่ฟันถ้าถูกฟ้องตามมาตรา นี้ คิดนะครับผมว่าหน่วยงานนี้ต้องใช้ทั้งหมดทั้งอัยการ ผู้พิพากษา และศาล ศาลรัฐธรรมนูญตีความต้องตีความที่ชาวบ้านรับได้ด้วย ถ้าท่านตีความแล้วเขารับไม่ได้ก็มีปัญหาครับ แต่ผมเชื่อว่าในที่สุดศาลคุยกันแล้วต้องวางมาตราที่ช่วยเราหน่อย จะเห็นที่สุดในคดี สว. ที่ฟ้อง 6 ล้าน วันนั้นโชคร้ายจริง ๆ ปรากฏว่ามีคนยืมเครื่องนี้ไปใช้ที่มหาวิทยาลัยหนึ่งเนื่องจากมีผู้ใหญ่มา เครื่องตรวจระเบิดจึงไม่มีจึงขึ้นเครื่องบินได้อย่างเสรีภาพ ตรงนี้ที่เขาฟ้องได้ตรงนี้มีหน้าที่หรือไม่มีหน้าที่เขาเปิดกฎหมายแล้วเขาเจอเปรี้ยว นี่คือตัวอย่างที่ท่าน สว. ฟ้อง และเขาฟ้องไปในทางคดีผู้บริโภคด้วย ฉลาดจริง ๆ เพราะท่านไม่ต้องจ้างทนาย ค่าธรรมเนียมก็ไม่เสียด้วย ผมไม่แน่ใจว่าคดีอย่างนี้ก้ำกึ่ง คือ ใช้ตัวเครื่องบินด้วยจึงก้ำกึ่งกับคดีคุ้มครองผู้บริโภค แต่หน่วยงานของรัฐต้องคิดดูอีกทีว่าหน่วยงานของรัฐขึ้นศาลคุ้มครองผู้บริโภคได้หรือไม่ อัยการต้องสู้คดีว่าศาลไม่น่าจะมีอำนาจพิจารณาความรับผิดในเรื่องนี้ เพราะสวนราชการไม่ได้ประกอบอาชีพธุรกิจ แต่ถ้าเขาเลือกฟ้องมาตรา 60 เป็นเรื่องครับท่าน ถ้าท่าน สว. เปลี่ยนมาฟ้องมาตรา 60 เป็นเรื่องครับ ผมยืนยันนะครับมาตรานี้ฟ้องเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ถ้าไม่เป็นนิติบุคคลก็ไม่ได้รับการรับรอง เหตุผลเพราะเขาต้องการฟ้องคนที่มีความผิดอย่างชัดเจน เพราะเมื่อเป็นบุคคลชัดเจนจะตามด้วยงบประมาณที่แน่นอน เมื่อศาลพิพากษาให้ชดใช้จึงได้เงินแน่นอน เพราะงบประมาณต้องตั้งมาเพื่อจ่ายเขาทันที ใช้งบไหนก็ต้องงบกลาง แล้วย้าย 50,000 ล้านไปแล้วไม่ต้องมาไล่เบี้ยผมผมก็ถือว่าเป็นความโชคดีของพวกเรา แต่ถ้าไล่เบี้ยพวกเราเป็นใจครับท่าน ต้องคุยกัน รัฐมนตรีทั้งหลายต้องคุยกับเราแล้วว่าท่านจะคุ้มครองเราอย่างไรในฐานะผู้ทำโดยสุจริต

ผู้เข้าร่วมประชุม ปกติอัยการจะเป็นโจทก์ของแผ่นดิน ถูกไหมครับ แต่ในกรณีที่อัยการลงมาแก้ต่างให้จำเลย ผมถือว่าเป็นการผิดจรรยาบรรณ ถ้าอัยการลงมาแก้ต่างให้จำเลยได้ต่อไปผู้พิพากษาก็ลงมาแก้ต่าง จะทำให้เสียระบบกระบวนการยุติธรรม คำถามว่าผมเป็นพลเมืองผมจะเข้าชื่อที่จะฟ้องผู้กระทำผิด อัยการตัวบุคคลผู้นั้นและอธิบดีกรมอัยการด้วยได้หรือไม่ครับ

ดร.วิชัย เป็นคำถามที่ดี ผมเคลียร์ก่อนครับ ที่ท่านบอกว่าอัยการไม่ควรเป็นทนายผู้แก้ต่างในคดีหมายถึงคดีทุกประเภทหรือครับ ผมถามท่านก่อนเพราะคดีอาญาผู้เสียหายฟ้องเองได้ กับหน่วยงานของรัฐฟ้องท่านหมายถึงอะไรผมจะได้เคลียร์คำถามก่อนครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม คำถามผม ผมเน้นในคดีที่ทำให้ประเทศชาติเสียหายครับ

ดร.วิชัย ไม่ใช่ครับ ผมถามท่านว่าคนที่ท่านว่าคดีอาญาแล้วทนายไม่ควรแก้ต่างคนฟ้องคือใครครับคือประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ

เมื่อประชาชนฟ้องข้าราชการกฎหมายไม่ได้ตัดสินที่จะฟ้องหรือไม่ฟ้องชนะหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง การที่ท่านฟ้องแล้วไม่ได้หมายความว่ารัฐธรรมนูญว่าบุคคลยังบริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลจะพิพากษา เอาตรงนี้ก่อนนะ เอา Logic ก่อน เมื่อท่านฟ้องข้าราชการว่าทำผิดหน้าที่ เขาก็มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากหน่วยงานของรัฐว่าเขาทำถูกต้องตามหน้าที่ ท่านเข้าใจไหมครับ อัยการจะดูว่าที่ท่านฟ้องเขามีมูลที่เกิดจากหน้าที่หรือไม่ หากเห็นว่าเขากระทำตามหน้าที่แล้วถูกฟ้อง ซึ่งผมต้องพิสูจน์ว่าผมแก้ต่างแล้วผมต้องชนะคดีอย่างนี้เราจะทำให้ครับ ถ้าเขาทำผิดเราก็จะไม่แก้ต่างให้ครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม ในกรณีที่อัยการแก้ต่างให้จำเลยมันมีผล มีส่วนได้ส่วนเสียเพราะอัยการจะรู้ข้อกฎหมายที่ดีโดยเฉพาะในคดีที่ฟ้องด้วย เพราะฉะนั้นอัยการจะรู้ดี

ดร.วิชัย เป็นไปไม่ได้ครับท่านที่ท่านจะฟ้องข้าราชการแล้วเราไม่ดูแล เพราะการฟ้องของท่านท่านมีสิทธิ ข้าราชการก็มีสิทธิที่จะต่อสู้คดีครับท่าน เมื่อต่อสู้คดีท่านจะให้ข้าราชการที่มีเงินเดือน สมมติว่ามีเงินเดือนแค่ 10,000 บาทมาสู้กับที่ท่านฟ้องพวกมาเฟียหรือคนมีสตังค์ฟ้องนะครับ คนไม่มีสตังค์เขาไม่ฟ้องหรอกครับ ผมเป็นข้าราชการผมรู้ครับว่าผมกำลังเล่นกับผู้มีอิทธิพลเมื่อไหร่เขาฟ้องพวกผมก่อนครับ ผมมีพยานอยู่ 10 ปาก เรากำลังสืบพยานอยู่ ยังไม่ทันสืบปากแรกเลยก็โดนฟ้องก่อนแล้ววาปฎิบัติหน้าที่

โดยไม่ชอบ พอบอกไม่ชอบและศาลบอกว่ามีมูลพยานอีก 10 ปากหนีหมดเลย เรื่องนี้เรื่องจริงครับ สดง. ครับ เพราะคนอย่างนี้ฟ้องเราต้องเข้าไปแก้ต่าง

ผู้เข้าร่วมประชุม แต่โดยหน้าที่แล้ว มันไม่ใช่หน้าที่อัยการ

ดร.วิษย์ ท่านครับเอาระหว่างประเทศก่อนดีกว่า เพราะเรามีมาตรฐานระหว่างประเทศ เขาฟ้องกันด้วยแนวความคิด ณ วันนี้ อัยการฟ้องข้าราชการก็ตาม หรือประชาชนก็ตาม ประชาชนมีสิทธิขอให้กองทุนของราชการหาทุนมาให้กับประชาชนเพื่อฟ้องพวกเขาเลยท่าน เข้าใจความหมายไหมครับ เช่น ผมฟ้องท่านว่าท่านทำผิดหน้าที่ ถ้าท่านคิดว่าท่านไม่ได้รับความเป็นธรรมท่านสามารถมาขอกองทุนของกระทรวงยุติธรรมมาสู้กับอัยการครับ ซึ่งเราอมรับในกติกา ใช้เงินหลวงด้วยนะ ผมต้องดูแลพวกท่านครับ ผมยืนยันครับถ้าเขาทำโดยบริสุทธิ์ผมเข้ามาครับท่าน ถ้าผมไม่ทำผมละเว้นครับ

ให้ประชาชนตัดสิน ถ้าเราคิดว่าอัยการทำถูก ผมยืนยันเราก็เห็นว่าเราก็มีศักดิ์ศรี ผมขอถามข้าราชการที่อยู่ในนี้ ท่านคิดว่าถ้าท่านถูกประชาชนฟ้องท่านจะให้อัยการช่วยแก้ต่างหรือไม่ ถ้าเห็นด้วยช่วยยกมือ หรือไม่แก้ต่างจะสู้คดีเอง ไม่มีหรอกครับ ไม่อย่างนั้นท่านจะหาข้าราชการทำงานไม่ได้เลย ถ้าหน่วยงานของรัฐฟ้องแล้วอัยการจะมาแก้ต่างอย่างนี้ผมไม่เห็นด้วย เพราะนั่นเป็นรัฐชนรัฐแล้ว แต่ถ้าประชาชนฟ้องผมต้องดูแล ข้าราชการครับผมยืนยันครับ ใครจะเอาผมไปฆ่าผมก็ยืนยันครับ ผมปล่อยให้ท่านไปหาทนายความตั้งหลายล้าน ไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ค่าทนายความไม่ใช่ถูกๆ แล้วถ้าผิดก็ว่าไปตามผิด ถูกก็ว่าไปตามถูก ถูกต้องไม่ครับ เพราะคนตัดสินก็คือศาล แม้กระทั่งศาลถ้าตัดสินไม่ดีประชาชนก็ใช้มาตรา 60 ได้ครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม ขอเรียนถามท่านวิทยากรเกี่ยวกับเรื่องทนายทเพราะว่ามาตรา 60 เป็นความผิดทางแพ่งถ้าอย่างนั้นกรณีที่บุคคลที่จะฟ้องหากสืบทอดไปยังทนายทจะทำให้คดียืดเยื้อหรือถ้าฟ้องแล้วตายไปทนายทจะเข้ามารับในสวนตรงนั้นได้ แต่ถ้าไม่ได้ใช้สิทธิตรงนั้นก่อนทนายทไม่น่าจะเข้ามารับผิดชอบ

ดร.วิษย์ จะรับคำถามไปพิจารณาต่อไป เพราะว่าต้องมีกฎหมายมารยาทว่าจะฟ้องกันอย่างไร มีอายุความก็ปี แต่เผชิญท่าน สสร. ท่านใจร้อนนิดหนึ่งตัดออกเลยในหลักการถ้าราชการทำอะไรเขาและทำให้เขากลุ่มใจยิ่งตัวตาย ผมว่าทนายทรับช่วงการฟ้องได้ครับ ถ้าเขาควรจะได้เลื่อนซี 10 แล้วเขาไม่ได้เลื่อนด้วยความเป็นธรรมแล้วเขาคิดมากเขาฆ่าตัวตายผมว่าลูกเขาฟ้องได้ครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม ข้าราชการทำผิดและตรวจสอบมาแล้วว่า ปปช.ฟ้อง จะเป็น
นักการเมืองด้วยหรือไม่ก็ได้สอบถามว่าส่วนนี้ัยการต้องมาแก้ต่างให้นักการเมืองด้วย
หรือไม่

ดร.วิชัย 1. ตามกฎหมายเรื่องปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบคนที่มีอำนาจสั่งคดีคือ ปปช.
ถ้า ปปช.สั่งว่ามีมูล ปปช.จะไม่ฟ้องเอง จะส่งัยการ ถ้าัยการเห็นด้วยก็จะสั่งฟ้องไป
ในกรณีนี้ท่านต้องหาทนายเอง

2. ถ้าัยการไม่เห็นด้วย อย่างนี้ ปปช.ฟ้องคดีเองได้ และอย่างนี้ผมจะไม่แก้
ต่างให้ครับ เพราะคนที่ฟ้องคือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นจรรยาบรรณ แต่ท่านฟ้องเอง
เมื่อไหร่ ผมยืนยันผมจะต้องดูแลข้าราชการผมครับ ถ้าเขาทำถูกต้องผมต้องชม ผมต้องสู้
ให้ครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม ัยการจะต้องทำตามหน้าที่ของ พรบ. ัยการ ซึ่งกำหนดอำนาจ
หน้าที่ของัยการไว้ว่ามีหน้าที่อะไรบ้าง หน้าที่ในกรณีที่ข้าราชการทำตามอำนาจหน้าที่
และถูกฟ้องตาม พรบ.ัยการกำหนดให้ัยการต้องเข้ามาแก้ต่างให้ ตามความเข้าใจของ
ผมไม่ทราบว่าถูกหรือไม่

ดร.วิชัย ใครฟ้องครับ

ผู้เข้าร่วมประชุม จะเป็นใครฟ้องก็แล้วแต่ เพราะตาม พรบ.ัยการเขาไม่ได้ระบุ
ผู้ฟ้องว่าเป็นใคร ตาม พรบ.ัยการเขาบอกว่าถ้าผู้ถูกฟ้องทำตามหน้าที่ตามกฎหมายเขา
บอกว่าัยการจะต้องเข้ามาเป็นทนายแก้ต่างให้ คือ ผมเข้าใจว่าอย่างนั้น ตามที่ผมอ่าน
พรบ.ัยการมาไม่ทราบว่าผมเข้าใจผิดหรือถูก

ดร.วิชัย การที่เราจะไปแก้ต่างให้ใครเราใช้ดุลยพินิจและรัฐธรรมนูญมาตราผมจำไม่ได้
เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่อำนาจการตัดสินใจของเรา การใช้ดุลยพินิจอยู่ในรัฐธรรมนูญ
ไม่ว่าจะเขียนอย่างไรก็ตามเรามีดุลยพินิจว่าเราจะทำหรือไม่ทำ ไม่ใช่ภาคบังคับครับ และ
ผมยืนยันว่าถ้าหน่วยงานของรัฐฟ้องแล้วก็ไม่ควรที่ัยการจะเข้าไปยุ่งครับท่าน เว้นแต่
ท่านไม่มีทนายความเลยเรามีกองทุนกระทรวงยุติธรรมที่เราจะหาทนายให้ท่านได้
เป็นช่องทางให้ท่าน แต่ัยการของเราท่านอย่าให้มาทำอย่างนี้เลยผมว่ามันไม่สวย ปปช.
ฟ้องัยการแก้ต่าง ปปช.ทำไม่ชอบเขาทำถูกแล้ว ในไปคนละเรื่องเลย ผมรับไม่ได้

ผู้เข้าร่วมประชุม เดี่ยวผมกลับไปต้องกลับไปเขียนรายงานว่าวันนี้ได้สาระอะไร ผมยังจับสาระไม่ค่อยได้

ดร.วิชัย อันนี้ไม่เป็นธรรมกับผมเดี่ยวผมต้องโดดหนีจากเวที ขอเคลียร์ความเป็นธรรมก่อน ใครว่าผมพูดไม่มีสาระ ผมจะปิดเรื่องแล้ว เพราะนี่เป็นการหมิ่นประมาทผมซึ่งหน้าทีแล้ว เป็นความผิดทางอาญาท่านวันชัยท่านเป็นพยานผมนะ ใครว่าผมพูดไม่มีสาระยกมือครับ ถ้าผมพูดมีสาระยกมือครับ การกระทำของท่านหมิ่นประมาทผมครับ ผมฟ้องปลัดกระทรวง ใครว่าได้ยกมือครับ ท่านต้องลืมหอบความคิดอย่างเดิม

ผู้เข้าร่วมประชุม ขอความกรุณาอาจารย์ช่วยฉายภาพมาตรา 60 ไปเปรียบเทียบกับ พรบ.ละเมิดและกฎหมายอาญามาตรา 157 และฉายภาพว่าเส้นทางมันไปทางศาลไหน ผมอยากให้อาจารย์เน้น

ดร.วิชัย ผมเน้นเรียบร้อยแล้ว

ผู้เข้าร่วมประชุม ในประเด็นมาตรา 60 เป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชน ซึ่งท่านเองก็บอกว่าในหลายประเทศไม่มี ความจริงแล้วถ้าประเทศเรามีข้าราชการที่ทำงานในหน้าที่ด้วยความเคร่งครัดและตรงไปตรงมาบทบัญญัตินี้อาจจะไม่จำเป็นก็ได้ ตัวอย่างที่ผมอยากจะสะท้อนก่อนที่จะเป็นคำถาม คือ ผมเคยไปดูงานที่ประเทศสิงคโปร์ปีที่แล้วในเรื่องของการตรวจเงินแผ่นดิน เขาพาไปดูองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตอนเช้า 8 โมงกว่าหมอกเพิ่งจาง เราไปดูพนักงานเทศบาลเอามือบไปถูทางม้าลาย เราก้ไปถามว่าทำไมต้องทำถึงขนาดนั้น เขาบอกว่าที่นี่ไม่ได้เพราะว่าคุณค่าของประชาชนถ้าประชาชนเดินบนทางม้าลายแล้วหกล้มเขาฟ้องเรียกเป็น 100 ล้านเลย เพราะฉะนั้นถนนเขาจะไม่มีรู และท่อน้ำกับถนนของเขาจะสัมพันธ์กันไม่ใช่ว่าขั้ว ๆ ไป ต้องหลบซ้ายหลบขวาและไปชนกับรถเมล์และบอกว่าเป็นกรรม อันนี้ทำให้เห็นว่าประชาชนต้องได้รับการคุ้มครองที่ดี เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยกับภาคประชาชนในฐานะที่เราเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐและขณะเดียวกันเราก้เป็นประชาชนผู้เดินถนนหนทาง เราก้อาจจะพลาดได้เดินตกท่อ กทม. เป็นต้น

ในประเด็นที่ผมจะเรียนถาม คือ อย่างเช่นกรณีมีปัญหาภาคคิด เช่น โรงเรียนของรัฐที่มีการสอนพิเศษและเก็บเงินค่าสอนพิเศษแต่คนที่ไม่ได้เสียค่าสอนพิเศษเข้าไปเรียนในโรงเรียนใช้ไฟหลวง ใช้ครูบาอาจารย์หลวงไม่ได้ อย่างนี้ถ้าจะฟ้องร้อง ได้หรือไม่ ทำไม่ถึงมีการเลือกปฏิบัติอย่างนี้ ต่อไปจะได้ดำเนินการกฤษฎ ใครมีตั้งค์บริจาคว่าได้หยอดไปเลยมาเรียนวิชานี้ ใครไม่บริจาคก็อย่าไปห้ามเขา ก้ให้เขาเข้ามา

เรียนได้ด้วย อย่างนี้สังคมก็จะเป็นสังคมที่เป็นธรรมและน่าอยู่ ประเด็นที่ถามคือฟ้องได้ไหมใหม่ครับ และการที่มีบทบัญญัตินี้ออกมาก็จะเป็นประโยชน์ด้านหนึ่ง ในฐานะที่วันนี้คนส่วนใหญ่ก็เป็นข้าราชการผมเห็นใจข้าราชการ อย่างที่เมื่อกี้สักครู่ท่านพยายามปกป้อง จะเป็นไปได้หรือไม่ในเรื่องของกฎหมายถ้าไม่ให้ขัดกับรัฐธรรมนูญ กฎหมายลูก หรือกฎหมายที่เรากำลังออกไปใหม่จะมีบทคุ้มครองสักริด คือ การที่มาเพียหรือกลุ่มผู้มีอิทธิพลทางการเมืองจะฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐเพราะเขามีทุนเยอะ เพราะฉะนั้น การจะฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่มีขอบจะมีอะไรสักอย่างหนึ่งเป็นการกลั่นกรองหน่อย คล้ายๆ กับการจะอุทธรณ์ต้องมีอัยการหรือผู้พิพากษารับรองถึงจะฎีกาได้ จะเป็นไปได้ไหมถ้าจะมีกฎหมายลูกออกมาในลักษณะนี้จะขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือไม่ กรณีจะฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถมีหน่วยงานกลั่นกรองโดยหน่วยงานอิสระสักหน่อยหนึ่ง จะได้ไม่มีปัญหาว่าเจ้าหน้าที่ถูกรบกวนการทำงานเพราะว่าใครมีดั่งค์ก็ฟ้องได้ แต่ขณะเดียวกันภาคประชาชนสามารถได้รับการคุ้มครอง ถ้าอัยการไม่แก้ต่างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐก็เสร็จจอยดี

ดร.วิชัย เอาเรื่องสาระก่อนนะครับ มาตรา 157 ต่างกับมาตรา 60 คือ

1. มาตรา 157 ผู้ฟ้องต้องพิสูจน์ว่าเขาปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

2. ต้องละเว้น โดยทุจริต

ถ้าผมจะฟ้องทางอาญาต้องพิสูจน์ 2 ข้อนี้ ถ้าจะฟ้องแพ่ง ไม่มีมาตรา 60 ต้องฟ้องมาตรา 420 ต้องพิสูจน์ว่าผู้ที่ผมจะฟ้องจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำโดยผิดกฎหมาย แต่มาตรา 60 เป็นความผิดทางแพ่งที่ไม่ต้องพิสูจน์ถึงเรื่องจงใจ ประมาทเลินเล่อ ทุจริต เพียงแต่พิสูจน์ว่าคุณมีหน้าที่แล้วคุณไม่ทำ หน้าที่คือหน้าที่ตามกฎหมาย การกระทำนั้นกระทำโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย หรือมีอำนาจตามกฎหมายแต่คุณใช้ฟุ่มเฟือยเกินกว่าอำนาจที่กฎหมายกำหนดอย่างนี้ผมฟ้องคุณได้ทางแพ่งตามมาตรา 60 อย่างนี้เคลียร์หรือไม่ เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้ใจร้ายให้เขาฟ้องอาญาท่านและก็ได้ฟ้องตัวท่านเขาให้ฟ้องหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพียงแต่ถ้าเขาชดใช้ไปแล้วจะมาไล่เบี้ยจากเราหรือไม่ ผมคิดว่าต้องมีกฎหมายคุ้มครองในเชิงว่าถ้าเราทำตามโดยสุจริตแล้วแม้ว่ารัฐจะต้องเสียหายตามมาตรา 60 จะมาไล่เบี้ยกับข้าราชการไม่ได้ มิฉะนั้นจะไม่มีใครเป็นข้าราชการครับ เราได้คุยกัน ผมกับ สดง. และตำรวจเรารู้ดี เรา 3 คนปวดหัวมากคือ ขณะที่เราจะพิสูจน์ความผิดของคนคนหนึ่งในเรื่องของผู้มีอิทธิพลยังไม่ทันสรุปสำนวนเขาก็หาว่าเรากระทำหน้าที่โดยมิชอบ อย่างนี้ผมเคยคุยกับผู้พิพากษาว่าจะตัดสินคดีเขาก็ไม่ได้ แต่ผมขออย่างเดียวว่าถ้าฟ้องราชการแล้วผมยื่นคำให้การว่าขณะนี้ผมกำลัง

ทำคดีนี้อยู่ ซึ่งจะมีผลมากถ้าท่านจะสั่งฟ้องผมตอนนี้ ขอให้ศาล pending การไต่สวนมูลฟ้องออกไปก่อน ให้ผมทำหน้าที่ผมให้เรียบร้อยก่อน และในที่สุดถ้าศาลบอกไม่ผิดคุณก็เอาคดีมาเล่นงานผมได้เต็มที่เลย อย่างนี้ไม่ต้องออกกฎหมายครับ ใช้ดุลยพินิจของศาลด้วย เป็นดุลยพินิจตามระเบียบ ก.ต. ใครเห็นว่าผมถูกจะสมควรออกระเบียบ ก.ต. ขอให้ยกมือครับ นี่เรื่องใหญ่มากครับ ท่านจะฟ้องปิดโรงงาน เขาฟ้องท่านกลับฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ใครคิดว่าถูกฟ้องแล้วไม่กลัว ยกมือ ท่านครับแค่ร้อง ปปช. ก็นอนไม่หลับครับ เรื่องนี้เรื่องใหญ่ เหยี่ยงมี 2 ด้าน ประชาชนก็ต้องได้ ข้าราชการที่ดีก็ต้องได้รับความคุ้มครองครับ อย่างถนนผมเห็นด้วยและคำพิพากษาก็เห็นด้วย ดูเด็กชกกันและพลาดตกสะพาน ศาลบอกประมาททั้งคู่ ถ้าคุณเดินธรรมดาคุณไม่ตกสะพานหรือแค่ความประมาทนี้ กทม. มีมากกว่าจึงให้ครั้งหนึ่ง

ผู้เข้าร่วมประชุม ผมมีปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่จะฟ้องต้องเป็นคดีหรือไม่ ความรับผิดชอบเนื่องจากเป็นการกระทำจะคลุมถึงการกระทำทางวินัยด้วยหรือไม่ ตรงนี้ต้องตีความแต่ผมดูว่าเป็นความรับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำให้ชัดแล้วเราจะตีความคลุมอย่างไรเพราะบางทีก็เกี่ยวกับแพ่งเกี่ยวกับอาญาด้วย ผมมีปัญหาแบบคนเมื่อก็พูดอาจารย์ช่วยทำ sheet แจกพวกผมหน่อย ไม่เกิน 2 หน้าเพราะผมต้องเอาไปเสนอผู้บังคับบัญชาเพราะผมสรุปไม่ถูก

ดร.วิชัย เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ จริง ๆ เป็นเรื่องเก่าอยู่ในรัฐธรรมนูญปี 40 แต่ไม่มีใครยกมาเพราะเหตุว่าไม่ใช้บังคับทั้งนี้ภายใต้กฎหมายบัญญัติยังอยู่ เมื่อไม่ออกก็ไม่มีใครสนใจ แต่พอตัดออกผมถึงเป็นห่วงท่านจึงเชิญท่านมาประชุมในวันนี้ นี่คือเจตนาของการประชุมในวันนี้เพื่อให้รู้ว่าประชาชนเขามีสิทธิ์อะไร ไขใหม่ ก.พ.ร. ครับ เราจะคุ้มครองท่านอย่างไร ไม่ใช่จะมาเล่นงานท่านอย่างไร ท่านรายงานกลับไปว่าเมื่อกฎหมายเป็นอย่างนี้จะทำอย่างไรที่ข้าราชการจะได้รับการคุ้มครองปกป้องจากมาตรานี้ ท่านเขียนรายงานไปเลยครับ ซึ่งผมแนะนำว่าน่าจะมีการท้าวาระแห่งชาติในเรื่องนี้โดยเร็วเห็นด้วยไหมครับ อย่างน้อยที่สุดท่านกลับไปขอให้ท่านคุยกันเองอย่างน้อย

1. ท่านมีหน้าที่ตามกฎหมายอย่างไร โดยละเอียดและสงมาที่ ก.พ.ร. หน้าที่ตามกฎหมายด้วยนะครับ เพราะว่าอย่างคุ้มครองผู้บริโภคมีถึง 150 ฉบับ สิ่งแวดล้อมมีเกือบ 300 ฉบับ ท่านช่วยดูให้ผมหน่อยว่า กรมของท่านมีหน้าที่ตามกฎหมายอย่างไร ตามกฎหมายที่ท่านรับผิดชอบอยู่ ส่วนหน้าที่ใดที่ท่านห่วง และหน้าที่ใดที่ท่านไม่ห่วงและสงให้ ก.พ.ร. เลยครับ และเราจะไปแก้ไขให้ท่านครับ หารืออย่างไรให้ท่านปลอดภัย ขอแค่นี้ก่อนนะครับ ไปดูหน้าที่ตามกฎหมายทุกชนิดของท่านว่าท่านรับผิดชอบอะไรบ้าง

2. หน้าที่ที่ท่านคิดว่าทำได้ 100 % จะมีจุดอ่อนจุดแข็งอะไรบ้าง แล้วผมจะหาวิธีแก้ไขให้

สัก 2 อาทิตย์ได้หรือไม่ครับ แล้วส่งมาที่ ก.พ.ร. และเมื่อถึงเวลานั้นผมต้องเชิญศาล มาคุยด้วยแล้วครับ ผมยินดีครับ วันนี้จริงๆ เราก็มีศาลปกครองมาร่วมด้วยแต่ท่านไม่ยอมเปิดเผยตัว เราเชิญศาลปกครองด้วยเลยดีหรือไม่ครับ เชิญประธานศาลฎีกาแล้วปิดห้องคุย คุยกันสัก 3-4 คน

ส่วนประชาชนเป็นสิทธิ์ของท่านที่จะฟ้องหน่วยงาน แต่อย่างไรขอให้มีใจเป็นธรรมกับข้าราชการ ถ้าเขาไม่ได้แกล้งท่านขอให้ท่านมาหาเราก่อน ก่อนที่ท่านจะฟ้องเขาท่านมาหาัยการก่อนเราจะเคลียร์ปัญหาให้ท่านก่อนที่ท่านจะฟ้อง

ท่าน ก.พ.ร. ครับ เรามีสำนักงานัยการจังหวัดครบทั่วประเทศท่านมาหาเราเถอะท่านมาหาเราว่าท่านเดือดร้อนอย่างไรจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ เราจะทำให้ท่านได้รับการคุ้มครองโดยไม่ต้องไปฟ้องกันหรอกครับท่าน ใครเห็นด้วยยกมือ ท่านกลับไปท่านบอกเลยถ้าทุกส่วนมีปัญหาวางไรใช้บริการของัยการให้เต็มที่ เราจะช่วยท่านเต็มที่ เราปรารถนาดี

คำถาม

1. วัดเป็นนิติบุคคลถูกฟ้องได้หรือไม่

ดร.วิษย์

ผมเห็นว่า มาตรา 60 ที่ออกมาเนื้อความขาดสาระบัญญัติและวิธีบัญญัติในตัว ถ้าเราเทียบกับรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยการออกหมายจับกับหมายค้น มันมีความชัดเจนอยู่ในตัว ถึงแม้ว่าเราไม่มาแก้ ป.วิอาญามันก็สามารถปฏิบัติได้เลยว่าในกรณีที่ต้องจับต้องมีหมายจับกรณีค้นต้องมีหมายค้น พูดถึงกรณีที่ต้องมีหมายไม่ต้องคิดมาก แต่กรณีที่เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากรัฐธรรมนูญมาตรา 60 ขาดสาระบัญญัติและวิธีบัญญัติที่เพียงพอจะทำความเข้าใจการบังคับใช้รัฐธรรมนูญตามมาตรา นี้ ฉะนั้นจึงเห็นว่ารัฐโดยรัฐสภามีพันธกิจที่จะต้องออก พรบ.มารองรับ ซึ่งอาจมีอยู่แล้วในรูปแบบของ พรบ. ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานของรัฐและหน่วยงานของรัฐ และเรื่องแพ่งที่พูดถึงนายจ้าง ลูกจ้างรวมถึงเรื่องละเมิดในส่วนที่สอดคล้องกับมาตรา 60 ก็ใช้ได้อยู่แล้ว ส่วนที่ไม่สอดคล้องและขาดอยู่ในทัศนะของ ดร.วิษย์ ผมเห็นว่าต้องออก พรบ.รองรับมิเช่นนั้นก็จะเกิดช่องว่าง ในส่วนที่ ดร.วิษย์ คิดก็จะเป็นหมัน

ผู้เข้าร่วมประชุม รัฐธรรมนูญมาตรานี้มีความชัดเจนในตัวเอง เราเคยเรียกร้องเมื่อ 15 ปีที่แล้วให้ไปอยู่ในอาญา คิดว่ามาตรานี้ควรอยู่ในมาตรา 157 ในปัจจุบันแต่เราผลักดันไม่สำเร็จเพราะเหตุว่ามันมีโทษทางอาญาและบอกว่าข้าราชการก็จะหนีหมด

แค่บอกว่ากระทำละเว้นต้องโทษอาญา อันนี้เป็นความคิดที่จะอยู่ในมาตรา 157 และเราก็ตอยให้มาเป็นมาตรา 60 ให้เรายอมรับได้ ถอยมาเป็นเรื่องแพ่งและชัดเจนในตัวเอง เพียงแต่ไม่ชัดเจนในส่วนของพวกเขาแล้วในที่สุดพวกเขาจะป้องกันตัวเองอย่างไร แต่ข้าราชการถ้าเขาฟ้องศาลแพ่งก็เป็นไปตามแพ่ง มีข้อพิพาทก็สู้กันไป ถ้าฟ้องศาลปกครองก็มีกฎหมาย มารยาทอยู่ในวิปการอง วิแพ่งกับวิธีพิจารณาทางปกครองก็ยังคงอยู่ครับ ผมยืนยัน

ผมตอบคำถามว่า

1. เป็นการตัดภาระในส่วนของการไม่ชอบหรือทุจริตใช่หรือไม่ ตอบว่าใช่ครับ
2. เมื่อฟ้องหน่วยงานๆ จ่ายค่าเสียหายแต่ข้าราชการได้พิสูจน์ว่าได้กระทำ

โดยสุจริตแล้วหน่วยงานยังคงต้องจ่ายค่าเสียหายหรือไม่

ตอบ ถ้าท่านทำโดยสุจริตแล้วไม่ต้องรับผิดชอบ ครับ แต่ละเว้นยาก ละเว้นโดยสุจริตเป็นอย่างไร แต่ถ้ากระทำเป็นไปได้อีกครับ

ผมเชื่อว่ามาตรา 60 ประชาชนยังไม่ดำเนินการทุกวันนี้ที่เขาฟ้องเขาฟ้องตามมาตรา 420 เพราะเขายังไม่เข้าใจมาตรานี้ แต่ถ้าเขารู้เขาจะหันมาใช้มาตรานี้เยอะ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องช่วยเหลือท่านด่วน เรามาช่วยเหลือท่านช่วยบอกหน่อยว่าหน้าที่ไหนที่ท่านทำได้ หน้าที่ไหนที่ท่านทำไม่ได้ ขอแค่นี้ก่อนครับจะได้ไปช่วยท่านครับ เขียนด้วยว่าเงินเดือนน้อยเหลือเกิน อยากได้เท่าไรท่านเขียนมา

ผู้เข้าร่วมประชุม มาตรา 60 ฟ้องศาลไหนครับ ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลใด

ดร.วิชัย ฟ้องได้ 2 ศาล คือ ศาลแพ่งกับศาลปกครองเท่านั้น แต่ผมว่าน่าจะหนักไปทางแพ่ง เพราะผมคุยกับผู้พิพากษาศาลปกครองแล้วว่าในที่สุดฟ้องที่แพ่งและถ้ามีการสู้ก็จะขึ้นศาลปกครองและในที่สุดก็จะมีคำชี้ขาดว่าขึ้นศาลไหน